

Handling 2023 nr 229

Revidering av Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 16 oktober 2023 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd revideras i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Ordföranden Jonas Attenius (S) och tjänstgörande ersättaren Emmyly Bönfors (C) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på tilläggsyrkande från M, D, L och KD den 17 november 2023.

Axel Josefson (M) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från M, D, L och KD den 17 november 2023.

Kommunstyrelsen beslutade först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen beslutade därefter utan omröstning att avslå tilläggsyrkandet från M, D, L och KD.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 24 oktober 2023.

Göteborg den 29 november 2023
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yttrande

Sverigedemokraterna

2023-10-24

Ärende nr SLK-2023-00731

Yttrande angående – Revidering av Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd

Yttrande

”Socialdemokraternas egen interna rapport visar att de har misslyckats med invandringspolitiken i årtionden. Parallellsamhällen, kriminalitet, religiös radikaliserings och parallella rättskipningssystem, allt kopplat till otillräcklig migrations- och integrationspolitik och att de inte gjorde någonting åt detta när de styrde Sverige.”

Sverigedemokraterna har inte varit naiva, vi såg det komma och vi varnade för det. Vi vågar sätta stopp för klanstyren och de territoriella nätverkens tillväxt. Inget är viktigare för oss än att ta tillbaka tryggheten på Göteborgs gator och torg.

Tryggheten kan inte återupprättas genom ett trollslag. Det kommer att kräva hela samhällets kraft och kraftiga åtgärder för att Sverige ska bli som det en gång var. Sverige har under en längre tid haft problem med extremistorganisationer som är aktiva inom svenskt civilsamhälle.

Halvmesyrrer räcker inte längre.

Folk måste tillåtas vara trygga dygnet runt, oavsett om de är hemma, på arbetet eller vistas ute i samhället. I det brottsbekämpande och trygghetsskapande arbetet ska det vara lättare att införa kameraövervakning, att kunna kamerabevaka gator och torg i fler situationer och i offentliga miljöer med bättre kontroll på brottslingar.

SD har under flera år varit initiativtagare gällande säkerhet och trygghet för stadens invånare.

Övervakningscentral, kameraövervakning med snabbinsatser, bortforsling av fordon, upplösning av olagliga demonstrationer, omhändertagande av drogförsäljare och missbrukare samt personer som hetsar mot folkgrupp. Gängkriminella ska förbjudas att vistas i vissa områden för att försvåra fortsatt rekrytering av ungdomar, vilket i sin tur reducerar skadlig brottspåverkan på samhället. Vistelseförbud ger vårdnadshavare och anhöriga ett gott verktyg i deras många gånger hjälplösa kamp mot att se sina barn försvinna ut i en kriminell bana.

Sverige betraktas som ett prioriterat mål för våldsbejakande islamism.

Dåden i Bryssel och Israel är förfärliga och våra tankar går till de drabbade och deras anhöriga. Terrorhotnivån i landet har höjts till en fyra på den femgradiga skalan, ett högt hot. Säkerhetspolisen hanterar löpande attentatshot som riktas mot Sverige och svenska intressen. De bedömer att hotet kommer bestå under en längre tid. Våldsbejakande

extremistisk ideologi undergräver förtroendet för samhällets institutioner, politikens beslutsfattande och legitimitet.

Alla kommuner i Sverige behöver fundera på vad de ska göra utifrån sitt perspektiv.

Detta gäller även i Göteborg. Myndigheter och andra samhällsaktörer måste vidta åtgärder för att förebygga och minska hotet för terrorattentat i Sverige och det är viktigt att det finns förutsättningar för uthållighet i det här arbetet.

Säkerhetspolisen har gått ut till verksamhetsutövare vid flera tillfällen och uppmanat till stärkt säkerhetsskydd och en ökad vaksamhet med anledning av det försämrade omvärldsläget.

SD vill införa kraftfulla åtgärder och kontroller.

För att säkerställa en individs bakgrund och rätt till arbete måste individens identitet och nationalitet fastställas. Falsa id-handlingar används för att etablera och flytta människor till platser eller rum de annars inte fått tillåtelse att vistas. Det görs i stor skala i det svenska samhället på grund av bristande identitetskontroller. Inte minst i arbetslivet. Det är idag mer regel än undantag att multikriminella lever under en eller flera falska identiteter.

Respekten för samhällets grundmurar måste återtas.

I Göteborg hålls demonstrationer utan tillstånd, nu senast på Gustaf Adolfs torg där det med hög volym skanderades ut "Leve Palestina, krossa sionismen". Bilar står otillåtet uppställda utanför skyddsobjekt, drogförsäljning och drogande sker öppet, skjutningar och dödligt våld drabbar oskyldiga.

Nödvändiga åtgärder

Kameraövervakning för snabb insats, bortforsling av fordon, upplösning av olagliga demonstrationer som hetsar mot folkgrupp, omhändertagande av kriminella som hotar, rånar, skadar och mördar är några exempel på åtgärder som är nödvändiga.

Säkerheten måste stärkas för att avvärja den överhängande faran av terrordåd, kravaller, skjutningar och bilbomber runt om och mitt i centrala Göteborg.

Tilläggsyrkande
2023-11-17

M, D, L och KD
Ärendenummer SLK-9

Yrkande angående – Revidering av Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en säkerhetsprövning av samtliga kommunalråd, tillika ledamöterna i krisledningsnämnden.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en anvisning för en process avseende säkerhetsprövning av förtroendevalda.
3. I övriga bifalla tjänsteutlåtandet.

Yrkandet

Vi har tidigare ärende kopplat till stadens risk- och sårbarhetsanalys lyft frågan om säkerhetsprövning av kommunstyrelsens ledamöter i egenskap av deras roll som krisledningsnämnd. Yrkandet avtog av det rödgröna styret med minsta möjliga marginal - 7 ledamöter mot 6. Vår bedömning är att ärendet är av principiell beskaffenhet och dess karaktär är av sådan art att kommunstyrelsens egna ledamöter egentligen inte bör avgöra denna fråga själva, utan överlämna den till kommunfullmäktige för beslut. Vi föreslår därför samma beslutssatser ytterligare en gång för vidare hantering av stadens högsta beslutade organ.

Som framgick av tjänsteutlåtandet kopplat till ärendet om stadens risk- och sårbarhetsanalys har *"det säkerhetspolitiska läget försämrats kraftigt och hotbilden mot Sverige är komplex"* och att hoten *"präglas alltmer av hybrida metoder och inkluderar bland annat terrorism och sabotage, hot mot kritisk infrastruktur och utnyttjande av ekonomiska beroenden"*. Denna bild bekräftas även av Säkerhetspolisens beslut om att höja terrorhotnivån i Sverige från tre till fyra på en femgradig skala i mitten av augusti i år. Det innebär att det är hög sannolikhet att aktörer har avsikt och förmåga att genomföra attentat. Säkerhetspolisen har också tidigare varnat för säkerhetshotande verksamhet av främmande makt, såsom infiltration och desinformation, som kan påverka svenska intressen negativt. Pågående krig och konflikter i vår omvärld ställer ytterligare krav att inskräpa vår krisberedskap och totalförsvarsförmåga.

Göteborgs Stads säkerhetspolicy definierar att säkerhet är en del av verksamhetens riskhantering och kan beskrivas som förmågan att upprätthålla en definierad risknivå. Med riskhantering avses de samordnande aktiviteter som genomförs för identifiering, analys, utvärdering, behandling, övervakning och granskning av risker. Behovet av att involvera även den politiska nivån i en sådan riskhantering har uppmärksammats runt om

i Sverige, vilket har lett fram till att frågan om säkerhetsprövning av förtroendevalda har aktualiserats. Sådana beslut har också fattats i exempelvis Region Stockholm och Kalmar kommun.

Enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) som trädde i kraft den 1 april 2019 framgår att säkerhetsprövning inte ska göras för uppdrag som ledamot i kommunfullmäktige. I samma avsnitt (3 kap.) framgår dock att *"den som genom en anställning eller på något annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet ska säkerhetsprövas"*. Inte minst stadens krisledningsnämnd som i sin helhet utgörs av kommunstyrelsen, hanterar en rad frågor och tar del av information som omfattas av ett säkerhetsskydd. Inte minst uppgifter kopplat till kris, förhöjd beredskap eller krig. Exempelvis kan ledamöter i Krisledningsnämnden i både förberedelse och operativt arbete ta del av säkerhetsklassad information rörande anläggningar och rutiner. Kommunstyrelsen har även enligt sitt reglemente *"...det övergripande ansvaret för säkerhetsskydd i staden i enlighet med säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2018:658)*.

Tanken är att säkerhetsskydd ska utgöra en tröskel mot handgrepp. Finns brister i säkerhetsskyddet riskerar totalförsvarsförmågan att både röjas och försvagas. Säkerhetsprövningen syftar till att klargöra om en person kan antas vara lojal mot de intressen som skyddas genom säkerhetsskyddslagstiftningen och i övrigt pålitlig från säkerhetssynpunkt. Vid säkerhetsprövningen ska sådana omständigheter beaktas som kan antas innebära sårbarheter i säkerhetshänsyn.

Vi bedömer det som angeläget och viktigt att stadens politiska ledning, först och främst ledamöterna i krisledningsnämnden, genomgår en sådan säkerhetsprövning för att ytterligare höja stadens beredskap och säkerhet. Kommunstyrelsen får därför i uppdrag att genomföra en säkerhetsprövning av samtliga kommunalråd som också är de som ingår i stadens krisledningsnämnd. För en ordnad och trygg hantering får även kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en anvisning för en process avseende säkerhetsprövning av förtroendevalda, vilken även ska innehålla förslag på hantering om en ledamot inte klarar säkerhetsprövningen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-10-16

Diarienummer SLK-2023-00731

Handläggare: Linnea Widman

Telefon: 0706 47 31 42

E-post: linnea.widman@stadshuset.goteborg.se

Revidering av Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd revideras i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har i samverkan med berörda förvaltningar och bolag utarbetat förslag till revidering av Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd. Det reviderade förslaget har tagits fram utifrån behov att (1) anpassa Göteborgs Stads säkerhetsskyddsorganisation till tolkningen av säkerhetsskyddslagen där begreppet verksamhetsutövare likställs med den juridiska personen samt (2) skapa möjligheter för en tydligare samordning mellan förvaltningar och bolag i implementering och förvaltning av säkerhetsskyddregleringens krav. Revideringen är omfattande och kommer leda till nya arbetssätt inom Göteborgs Stads säkerhetsskyddsarbete.

Den reviderade riktlinjen för säkerhetsskydd fastställer en säkerhetsskyddsorganisation där stadens bolag är egna verksamhetsutövare och stadens nämnder ses som en gemensam verksamhetsutövare vars säkerhetskänsliga verksamhet leds, samordnas och kontrolleras av Göteborgs Stads säkerhetsskyddschef. Säkerhetsskyddschefen är direkt underställd verksamhetsutövarens högsta chef. Riktlinjen fastställer även hur Göteborgs Stad ska arbeta gemensamt för att leva upp till säkerhetsskyddregleringens grundläggande krav så som arbete med säkerhetsskyddsanalyser och säkerhetsskyddsåtgärder.

Stadsledningskontoret bedömer att den reviderade riktlinjen för säkerhetsskydd lever upp till kraven från säkerhetsskyddslagen, säkerhetsskyddsförordningen och tillhörande föreskrifter samt tillsynsmyndigheters krav.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Säkerhetsskydd driver administration. Arbetet ställer höga krav på kontroll och spårbarhet utan möjlighet att exempelvis använda verksamhets- och kommunikationssystem som effektiviserar stadens arbete. Stadsledningskontoret bedömer att en ny riktlinje för säkerhetsskydd kan medföra ökade resurser för att klara den utökade administrationen.

Förslaget på reviderad riktlinje för säkerhetsskydd syftar till att bättre implementera krav från säkerhetsskyddregleringen och krav från Göteborgs Stads tillsynsmyndighet. Framför allt i relation till krav på ökad samordning och kontroll från centralt håll.

Detta beror delvis på lagändringen i säkerhetsskyddslagen 1 december 2021, information till kommunstyrelsen 2022-02-23 § 152, delvis på förtydliganden från tillsynsmyndighet.

För att uppnå ökad samordning och kontroll behöver förvaltningar och bolag delge stadsledningskontoret information och underlag om deras säkerhetsskyddsarbete så som analyser, planer, beslut, incidentrapporter och så vidare. Stadsledningskontoret har även ökade krav på att sammanställa och i vissa fall förmedla detta vidare till tillsynsmyndigheter.

Stadsledningskontoret bedömer att minst en tillkommande administrativ heltidresurs krävs på kort sikt för att upprätthålla samordningen centralt men att det kan hanteras inom stadsledningskontorets ordinarie budget. Den ytterligare administration som tillkommer ute hos förvaltningar och bolag med anledning av lagändringen bör också kunna hanteras inom berörda verksamheters budget. På längre sikt bedömer dock stadsledningskontoret att upprätthållandet av säkerhetsskyddet i relation till utvecklingen av det civila försvaret och omvärldsläget kommer fortsätta växa och kräva ytterligare resurser. Det är dock svårt att i nuläget ange omfattningen på detta.

I ”Förutsättningar för budget 2024-2026” pekade stadsledningskontoret på att MSB meddelat att de statliga bidragen, de så kallade 2:4 medlen, avsedda för krisberedskap och civilt försvar inte längre får nyttjas för kommunernas arbete och personalkostnader för säkerhetsskydd och säkerhetsskyddsåtgärder. MSB har därefter meddelat att ”i och med inriktningen för 2024-2026 medges att kommuner och regioner fortsatt kan använda den statliga ersättningen för att bekosta arbetet med säkerhetsskyddsfrågor under tidsperioden”.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Samverkan

Information har lämnats till CSG 2023-11-02.

Bilagor

1. Nuvarande Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd
2. Förslag till reviderad Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd

Ärendet

Stadsledningskontoret har reviderat Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd. Den reviderade riktlinjen föreslås ersätta stadens nuvarande riktlinje för säkerhetsskydd.

Beskrivning av ärendet

Säkerhetsskydd innebär i korthet förebyggande åtgärder för att skydda Sveriges säkerhet. Syftet är att skydda verksamheter och information av betydelse för Sveriges säkerhet mot antagonistiska angrepp såsom spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott mot landets säkerhet.

Verksamheter av betydelse för Sveriges säkerhet (även kallad säkerhetskänslig verksamhet) delas vanligtvis upp i fem kategorier.

- *Sveriges yttre säkerhet*
Sveriges förmåga att upprätthålla nationellt försvar (territoriell suveränitet) samt upprätthållande av Sveriges integritet, oberoende och handlingsfrihet (politisk självständighet).
- *Sveriges inre säkerhet*
Sveriges förmåga att upprätthålla och säkerställa grundläggande strukturer, inklusive det demokratiska statsskicket, rättsväsendet och den brottsbekämpande förmågan på nationell nivå.
- *Nationellt samhällsviktig verksamhet*
Sveriges förmåga att upprätthålla tjänster, leveranser, funktioner och förmågor som är nödvändiga för samhällets funktionalitet på nationell nivå. Exempelvis inom områdena energiförsörjning, elektroniska kommunikationer, livsmedelsförsörjning, vattenförsörjning och transporter.
- *Sveriges ekonomi*
Sveriges förmåga att upprätthålla tjänster, leveranser, funktioner eller förmågor som är nödvändiga för den nationella betalningsförmågan.
- *Verksamhet som kan generera skada på annan säkerhetskänslig verksamhet*
En skadegenererande verksamhet är verksamhet som vid en antagonistisk handling kan generera skada på andra säkerhetskänsliga verksamheter genom påverkan på liv, hälsa eller infrastruktur. Exempelvis kärntekniska verksamheter, större dammar och kemiska industrier.

Varje verksamhetsutövare ansvarar för att i en säkerhetsskyddsanalys identifiera om verksamhetsutövaren bedriver säkerhetskänslig verksamhet, identifiera skyddsvärden (exempelvis anläggningar, system, information med bäring på Sveriges säkerhet) och klassa dessa. Skyddsvärden som är information (säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter) delas in i fyra klasser (4. Begränsat hemlig, 3. Konfidentiell, 2. Hemlig och 1. Kvalificerat hemlig) baserat på vilken skada ett röjande orsakar Sveriges säkerhet. Skyddsvärden som är säkerhetskänslig verksamhet i övrigt (anläggningar, system, objekt med mera) delas in i konselvsnivåerna A-D baserat på vilken skada t.ex. ett sabotage orsakar Sveriges säkerhet. Konsekvensnivån D motsvarar säkerhetsskyddsklass 4. Begränsat hemlig.

Inom Göteborgs Stads organisation finns förvaltningar och bolag som kan kategoriseras som nationellt samhällsviktig verksamhet samt förvaltningar och bolag som inom ramen för sitt uppdrag hanterar information om andra säkerhetskänsliga verksamheter.

I säkerhetsskyddsanalysen ska verksamhetsutövaren även identifiera säkerhetshot och sårbarheter som kan påverka verksamhetens skyddsvärden samt ta fram säkerhetsskyddsåtgärder för att skydda dessa. Säkerhetsskyddsåtgärder delas upp i vad som kallas säkerhetsskyddets tre ben, informationssäkerhet, personalssäkerhet och fysisk säkerhet. För ett heltäckande säkerhetsskydd krävs att verksamhetsutövaren arbetar med säkerhetsskyddsåtgärder inom alla tre områden.

Säkerhetsskyddsåtgärder inom benet informationssäkerhet ska skydda säkerhetsskyddsklassificerad information (både fysisk och digital) från att röjas till obehöriga, felaktigt ändras eller göras otillgänglig.

Säkerhetsskyddsåtgärder inom benet personalssäkerhet ska tillgodose att individer som får tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller säkerhetskänslig verksamhet är pålitliga samt har tillräcklig kunskap om säkerhetsskydd.

Säkerhetsskyddsåtgärder inom benet fysisk säkerhet ska förebygga att obehöriga får tillträde till områden, byggnader och andra anläggningar eller objekt där de kan få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller där säkerhetskänslig verksamhet i övrigt bedrivs.

Säkerhetsskyddslagen, säkerhetsskyddsförordningen och säkerhetspolisens föreskrifter för säkerhetsskydd

Göteborgs Stads säkerhetsskyddsarbete styrs av säkerhetsskyddslagen (2018:585), säkerhetsskyddsförordningen (2021:955) och Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (PMFS 2022:1) samt eventuella föreskrifter från stadens tillsynsmyndigheter (hädanefter benämns dessa samlat som säkerhetsskyddsregleringen).

Säkerhetsskyddsregleringen utgår från begreppet verksamhetsutövare (den juridiska personen) och ställer krav på hur verksamhetsutövaren ska arbeta med säkerhetsskydd. I utredningen som låg till grund för nuvarande säkerhetsskyddslag (SOU 2015:25) tydliggör utredarna att vad som omfattas av säkerhetsskydd (vilka skyddsvärden som ska skyddas) måste besvaras på verksamhetsnivå. Det vill säga att den som bäst kan verksamheten också är den som bäst kan identifiera skyddsvärden samt besluta om åtgärder för att skydda dessa.

Säkerhetsskyddsregleringen ställer även krav på att det ska finnas centrala befattningar så som verksamhetsutövarens högsta chef och säkerhetsskyddschef. Säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd verksamhetens högsta chef.

I samband med att säkerhetsskyddslagen trädde i kraft påbörjades en statlig utredning (SOU 2018:82). Utredningen syftade till att utreda risker i samband med utkontraktering och upplåtelse och överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet. Den avsåg även att föreslå ett system med sanktioner, föreslå en ändamålsenlig tillsyn och analysera skyldighet att ingå säkerhetsskyddsavtal.

Utredningen resulterade i proposition 2020/21:194 – Ett starkare skydd för Sveriges säkerhet. I propositionen instämde regeringen i utredningens förslag att ändra säkerhetsskyddslagen för att bland annat ge säkerhetsskyddschefen en mer framträdande

roll i säkerhetsskyddsarbetet, utöka situationerna där verksamhetsutövaren ska ingå säkerhetsskyddsavtal samt öka tillsynsmyndigheternas undersökningsbefogenheter och möjlighet att besluta vitesföreläggande och sanktionsavgift.

I propositionen instämde regeringen även i utredningens bedömning att för kommuner är kommundirektör att anse verksamhetens högsta chef och att säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd denna (se SOU 2018:82 s. 516 och prop. 2020/21:194 s. 25).

Propositionen medförde att riksdagen beslutade om ändring i säkerhetsskyddslagen som trädde i kraft den 1 december 2021. För Göteborgs Stad innebar lagändringen framförallt högre krav på säkerhetsskyddsavtal samt att Länsstyrelsen Västra Götaland ersatte Säkerhetspolisen som tillsynsmyndighet för Göteborgs Stad. Lagändringen gav även tillsynsmyndigheterna föreskriftsrätt inom sitt tillsynsområde.

Utöver det förtydligades krav på säkerhetsskyddsavtal vid samarbeten eller samverkan där olika verksamhetsutövare ska dela information med varandra i säkerhetsskyddsklassen 3. Konfidentiell (eller motsvarande konsekvensnivå för säkerhetskänslig verksamhet). Vid samarbete eller samverkan där information i säkerhetsskyddsklass 4. Begränsat Hemlig eller motsvarande för säkerhetskänslig verksamhet ska delas ska verksamhetsutövaren på andra sätt än genom avtal reglera säkerhetsskyddet inom samarbetet.

Detta innebär krav på säkerhetsskyddsavtal vid samverkan på den nivån mellan kommunala bolag och förvaltningar. Det innebär även att kommunala bolag som är indelade i koncerner (exempelvis Göteborg Energi AB) har krav på säkerhetsskyddsavtal mellan olika bolag inom koncernen. Detta innebär en hög administrationsbörda vid denna typ av samverkan eller samarbeten.

Bakgrund till reviderad riktlinje för säkerhetsskydd

Göteborgs Stad har arbetat med säkerhetskänslig verksamhet i många år utifrån både den gamla säkerhetsskyddslagen (1996:627) samt nuvarande säkerhetsskyddsreglering.

När nuvarande säkerhetsskyddslagen trädde i kraft påbörjade stadsledningskontoret en utredning kring hur lagen borde implementeras i Göteborgs Stads verksamhet samt vem/vilka som inom stadens verksamhet var att anse verksamhetsutövare.

Stadsledningskontoret bedömde att det fanns oklarheter kopplat till begreppet verksamhetsutövare i relation till kommunal verksamhet då kommunstyrelsen och övriga nämnder i Göteborgs Stad är att betrakta som separata myndigheter i vissa lagstiftningar. Göteborgs Stad är därutöver organiserad på ett sådant sätt att det finns flera nämnder som av fullmäktige bemyndigats att bedriva säkerhetskänslig verksamhet.

Stadsledningskontoret sökte därför stöd från stadens dåvarande tillsynsmyndighet Säkerhetspolisen. Resultatet av den dialogen var två skrivelser där Säkerhetspolisen fastslog att begreppet verksamhetsutövare är knutet till den juridiska personen. För Göteborgs Stads del innebar detta således att nämnder (trots Göteborgs Stads organisation) är att betrakta som en verksamhetsutövare inom säkerhetsskyddsarbetet och att ansvaret ligger på kommunstyrelsen. Säkerhetspolisen förtydligade utöver ovan att även om Säkerhetspolisen rekommenderar att Göteborgs Stad har en central funktion som leder säkerhetsskyddet så är det upp till Göteborgs Stad att organisera sig på lämpligt sätt.

Stadsledningskontorets utredning resulterade i nuvarande riktlinje för säkerhetsskydd där stadsledningskontoret föreslog att Göteborgs Stads kommunala bolag är egna verksamhetsutövare och Göteborgs Stads nämnder är att anse som egna verksamhetsutövare. Stadsledningskontorets uppdrag i relation till detta var att leda, samordna och, enligt kommunstyrelsens uppsiktsplikt, följa upp säkerhetsskyddsarbetet. Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd beslutades i kommunfullmäktige 2020-03-19 § 3.

För att kommunstyrelsen skulle kunna möta upp mot detta ansvar justerades även kommunstyrelsen reglemente 2021-05-20 § 14 med följande skrivelse:

”Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för säkerhetsskydd i staden i enlighet med säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2018:658)”.

Lagändringen som trädde i kraft 1 december 2021 innebar att Göteborgs Stads nämnder fick Länsstyrelsen Västra Götaland som tillsynsmyndighet istället för Säkerhetspolisen. I sin nya roll tydliggjorde Länsstyrelsen att den ansåg att alla verksamhetsutövare skulle ha en central styrning av säkerhetsskyddsarbetet.

Stadsledningskontoret inledde därför en dialog med Länsstyrelsen. Syftet med dialogen var att få klarhet i Länsstyrelsens tolkning av säkerhetsskyddslagen och att tydliggöra varför stadsledningskontoret och Göteborgs Stad ansåg att en decentraliserad säkerhetsskyddsorganisation säkerställde ett bra säkerhetsskydd för Göteborgs Stad samtidigt som ordinarie ansvars- och mandatfördelning kunde upprätthållas.

Länsstyrelsen klargjorde i dialog med stadsledningskontoret att den delade Säkerhetspolisens tolkning att begreppet verksamhetsutövare är knutet till den juridiska personen. Utöver det hänvisade Länsstyrelsen till proposition 2021/21:194 som tydliggör att regeringen ansåg att verksamhetens högsta chef i en kommun är kommundirektören. Länsstyrelsen hänvisade även till säkerhetsskyddschefens roll att leda, samordna och kontrollera säkerhetsskyddsarbetet i hela organisationen. Sammanfattningsvis menade Länsstyrelsen att tolkningen av begreppet verksamhetsutövare innebär att Göteborgs Stad som juridisk person ska ha en säkerhetsskyddsanalys och en säkerhetsskyddsplan. Säkerhetsskyddschefen ska även följa upp och kontrollera säkerhetsskyddet inom hela organisationen.

Länsstyrelsen inledde även en tillsyn av Göteborgs Stads säkerhetsskyddsarbete den 14 september 2022. Inom ramen för tillsynen ville Länsstyrelsen att Göteborgs Stad skulle redogöra för hur Göteborgs Stads säkerhetsskyddsorganisation lever upp till ovanstående krav.

Stadsledningskontoret har även identifierat behov av tydligare samordning inom säkerhetsskyddsområdet. Exempelvis genom gemensamma arbetssätt för att öka samstämmigheten mellan förvaltningar och bolag samt tillgodose att samtliga berörda verksamheter upprätthåller en acceptabel nivå. Detta då konsekvenserna för brister i säkerhetsskyddet kan påverka Sveriges säkerhet och därmed måste ses som oacceptabla.

Mot bakgrund av ovanstående har stadsledningskontoret tagit fram ett förslag på en reviderad Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd.

Framtagande av riktlinjen

Begreppet verksamhetsutövare är enligt både förarbeten och tillsynsmyndigheterna Sakerhetspolisens och Länsstyrelsen Västra Götalands tolkningar, knutet till den juridiska personen. Förslaget på riktlinje för säkerhetsskydd kommer främst påverka stadsledningskontorets relation till det säkerhetsskyddsarbete som bedrivs i förvaltningarna då samtliga nämnder ses som en gemensam verksamhetsutövare. Förslaget är därför framtaget i nära samverkan med de förvaltningar som bedriver säkerhetskänslig verksamhet och/eller innehar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Stadsledningskontoret har tillsammans med förvaltningarna i två workshops analyserat hur säkerhetsskyddsregleringen krävställer verksamhetsutövaren. Den ansvars- och uppgiftsfördelning som i riktlinjen beskrivs mellan stadsledningskontoret och berörda förvaltningar är ett resultat av detta arbete.

Ansvar

Riktlinjen fastslår att i varje kommunalt bolag utgör styrelsen en egen verksamhetsutövare och ska utreda behovet av säkerhetsskydd. Detta är fastslaget på liknande sätt i stadens nuvarande riktlinje för säkerhetsskydd.

Gällande stadens nämnder framgår det av förslaget att de utgör en gemensam verksamhetsutövare. Det yttersta ansvaret för säkerhetsskyddet åvilar den som är chef för verksamhetsutövaren. Lagstiftaren har bedömt att den högsta tjänstemannen i en kommun normalt torde vara att anse som verksamhetsutövarens chef när det gäller säkerhetsskyddsfrågor. Stadsdirektören är därmed ansvarig för det som ankommer på verksamhetsutövarens högsta chef enligt författningar kopplade till säkerhetsskydd. Stadsdirektören ansvarar för att det finns en säkerhetsskyddschef som leder, samordnar och kontrollerar säkerhetsskyddsarbetet i berörda förvaltningar.

Riktlinjen fastslår även att berörda nämnder ansvarar för att säkerställa att det förvaltningsspecifika säkerhetsskyddsarbetet bedrivs som om nämnden vore en egen verksamhetsutövare. Detta innebär att Göteborgs Stads nämnder (likt nuvarande riktlinje för säkerhetsskydd) förväntas säkerställa att den del av nämndens verksamhet som har bäring på Sveriges säkerhet omfattas av ett tillräckligt säkerhetsskydd. Riktlinjen syftar därmed till att så långt som möjligt förhålla sig till säkerhetsskyddsregleringen samtidigt som ansvaret för att säkerställa säkerhetsskyddet följer verksamhetsansvaret. Säkerhetsskyddschef på stadsledningskontoret ska i relation till detta leda arbetet, samordna samt kontrollera att säkerhetsskyddet i förvaltningarna är tillräckligt.

Riktlinjen avser även att genom nuvarande delegationsordning ge stadsdirektör och säkerhetsskyddschef rätt att fatta beslut om styrande dokument som reglerar arbetssätt och processer inom säkerhetsskyddet. Detta för att möta behovet av tydligare samordning inom Göteborgs Stads säkerhetsskyddsarbete (se ovan).

Riktlinjen innebär ett avsteg från Göteborgs Stads ordinarie ansvars- och uppgiftsfördelning. Stadsledningskontoret anser dock att detta är ett rimligt avsteg för att leva upp till de krav som presenterats ovan. Då säkerhetskänslig verksamhet och säkerhetsskyddsklassificerad information dessutom enbart rör en ytterst liten del av Göteborgs Stads verksamhet och information borde avsteget ha begränsad påverkan på övrig verksamhet.

Roller

Som ovan nämnts regleras rollerna verksamhetens högsta chef och säkerhetsskyddschef i säkerhetsskyddsregleringen. Riktlinjen förtydligar vilken befattning som anses utgöra verksamhetens högsta chef för Göteborgs Stads förvaltningsorganisation samt i Göteborgs Stads kommunala bolag. Den fastställer även att Göteborgs Stads säkerhetsskyddschef ska vara placerad på stadsledningskontoret, detta för att leva upp till kravet i säkerhetsskyddslagen att säkerhetsskyddschef ska vara direkt underställd verksamhetens högsta chef. För att säkerhetsskyddschef ska kunna ta sitt ansvar att leda, samordna och kontrollera säkerhetsskyddet även i förvaltningarna förtydligar riktlinjen att säkerhetsskyddschef, vid behov, har bestämmanderätt i säkerhetsskyddsfrågor.

Som nämndes ovan är syftet med riktlinjen att säkerhetsskyddsansvaret så långt som möjligt ska följa verksamhetsansvaret (med vissa undantag för att leva upp till säkerhetsskyddslagen). För att möjliggöra detta speglas de förvaltningsövergripande rollerna (verksamhetens högsta chef och säkerhetsskyddschef) ner till förvaltningens verksamhet. Förvaltningsdirektör ska därför spegla rollen som verksamhetens högsta chef (stadsdirektör) inom förvaltningens verksamhet och säkerhetsskyddsansvarig ska spegla rollen som säkerhetsskyddschef. Som ovan nämnts är det dock ytterst verksamhetens högsta chef samt säkerhetsskyddschef som har bestämmanderätt över säkerhetsskyddsfrågor.

Samverkan

Sedan ändringen i säkerhetsskyddslagen 1 december 2021 ställs stora krav vid samverkan och samarbeten där säkerhetsskyddsklassificerad information delas. Som ovan nämnts gäller detta även inom kommunkoncerner. Riktlinjen tydliggör att bolag och förvaltningar vid behov ska teckna säkerhetsskyddsavtal i enlighet med säkerhetsskyddslagen.

Vid samverkan där säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i klass 4. Begränsat hemlig eller motsvarande konsekvensnivå delas ska verksamhetsutövaren enligt Säkerhetspolisens föreskrifter (PMFS 2022:1 7 kap. 11§) säkerställa att säkerhetsskyddet regleras på något annat sätt än genom avtal. För många verksamhetsutövare i Sverige har det som svar på denna paragraf utvecklats en praxis att vid dessa tillfällen teckna säkerhetsskyddsöverenskommelser för att reglera säkerhetsskyddet hos motparten. Riktlinjen fastställer att förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad ska hantera den typen av samverkan/samarbeten med säkerhetsskyddsöverenskommelser.

Vidare fastställer riktlinjen att samverkan mellan förvaltningar ska regleras med säkerhetsskyddsöverenskommelser. Detta för att säkerställa ett jämnt säkerhetsskydd över hela staden vid delning av information samt för att upprätthålla spårbarhet när säkerhetsskyddsklassificerad information delas mellan förvaltningar.

Säkerhetsskyddschefen ska utse vilka säkerhetsskyddansvariga i berörda förvaltningar som får fastställa förvaltningsspecifika särskilda säkerhetsskyddsbedömningar/lämplighetsprövningar samt teckna förvaltningsspecifika säkerhetsskyddsavtal i enlighet med Säkerhetspolisens föreskrifter.

Slutligen föreslås att förvaltningar ska informera säkerhetsskyddschef vid fastställande enligt ovanstående delegation. Detta för att säkerhetsskyddschef inom ramen för sitt ansvar att leda, samordna och kontrollera förvaltningarnas säkerhetsskydd behöver ha kunskap om vilka externa och interna aktörer förvaltningarna delar säkerhetsskyddsklassificerad information med.

Hantering av säkerhetshotande händelser

I nuvarande riktlinje för säkerhetsskydd ska förvaltningar och bolag informera stadsledningskontorets säkerhetsskyddschef vid händelser av vikt. Syftet med denna mening var bland annat att förvaltningar och bolag skulle anmäla alla händelser av vikt så som uppdateringar av säkerhetsskyddsanalyser, genomförda uppföljningar samt säkerhetshotande händelser. Denna paragraf har dock tolkats olika av olika verksamheter inom Göteborgs Stad. I det reviderade förslaget till riktlinje förtydligas därför hanteringen i samband med säkerhetshotande händelser i ett eget avsnitt.

Säkerhetsskyddsåtgärder

Nuvarande riktlinje för säkerhetsskydd specificeras inte hur förvaltningar och bolag ska arbeta med säkerhetsskyddsåtgärder. Detta har dock lett till att förvaltningar och bolag tolkat säkerhetsskyddsregleringen olika och, som ovan nämnt, behov av tydligare samordning identifierats. Denna samordning kommer till största del realiseras genom att stadsdirektör och säkerhetsskyddschef genom förslaget på reviderad riktlinje ges mandat att ta fram styrande dokument.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontorets bedömning är att förslaget på ny Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd möter säkerhetsskyddsregleringens och tillsynsmyndigheternas krav samtidigt som den så långt som möjligt upprätthåller andemeningen att säkerhetsskyddet följer verksamhetsansvaret.

Den ger även stadsledningskontorets och Göteborgs Stads säkerhetsskyddschef ökad möjlighet att utveckla stadengemensamma arbetssätt för säkerhetsskyddet.

Christina Eide

Direktör Utveckling av stadens
verksamheter

Eva Hessman

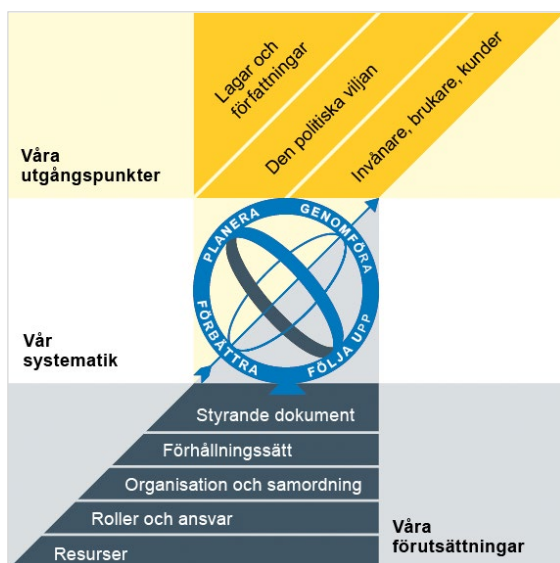
Stadsdirektör

Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd

Reglerande styrande dokument

Policy
► Riktlinje
Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Stadens nämnder och styrelser

Diarienummer:
0606/18 (0044/22)

Datum och paragraf för beslutet:
2020-03-19 §3

Dokumentsort:
Riktlinje

Giltighetstid:
Tillsvidare

Senast reviderad:
2023-02-21

Dokumentansvarig:
Stadsledningskontorets säkerhetsskyddschef

Bilagor:

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna riktlinje.....	4
Vem omfattas av riktlinjen	4
Bakgrund	4
Lagbestämmelser	4
Koppling till andra styrande dokument	4
Riktlinje	5
Ansvar	5
Organisation	5
Utveckling och samordning	6
Uppföljning och utvärdering	6

Inledning

Syftet med denna riktlinje

Denna riktlinje syftar till att skapa en gemensam inriktning och samsyn på Göteborgs Stads säkerhetsskydd samt att tydliggöra ansvar och övergripande krav.

Säkerhetsskydd innebär i korthet förebyggande åtgärder för att skydda Sveriges säkerhet. Syftet är primärt att ge skydd mot antagonistiska angrepp såsom spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott mot landets säkerhet.

Vem omfattas av riktlinjen

Denna riktlinje gäller tillsvidare för Göteborgs Stads nämnder och styrelser. Säkerhetsskydd gäller de verksamheter som bedriver säkerhetskänslig verksamhet och som därmed är av betydelse för Sveriges säkerhet.

Bakgrund

I gällande föreskrifter tydliggörs det krav på att verksamheter ska utforma egna styrande regelverk för att upprätthålla säkerhetsskyddet.

Lagbestämmelser

Säkerhetsskyddslagen, säkerhetsskyddsförordningen, Säkerhetspolisens föreskrifter samt berörda tillsynsmyndigheters föreskrifter.

Koppling till andra styrande dokument

Riktlinjen konkretiserar Göteborgs Stads säkerhetspolicy

Riktlinje

Ansvar

Verksamhetsutövaren enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) är den som till någon del bedriver säkerhetskänslig verksamhet och det är också verksamhetsutövaren som ska utreda behovet av säkerhetsskydd genom utförandet av säkerhetsskyddsanalys. Verksamhetsutövaren är ansvarig för att vidta sådana åtgärder som säkerhetsskyddslagen kräver.

I Göteborgs Stad är varje nämnd att anse som verksamhetsutövare för sin verksamhet. Det innebär bland annat att varje nämnd ska genomföra en säkerhetsskyddsanalys. Skulle nämnden bedöma att den bedriver säkerhetskänslig verksamhet har nämnden att förhålla sig till regelverket om säkerhetsskydd.

I Göteborgs Stads kommunala bolag utgör varje styrelse en egen verksamhetsutövare. Varje styrelse ska genomföra en säkerhetsskyddsanalys. Skulle styrelsen bedöma att bolaget bedriver säkerhetskänslig verksamhet har styrelsen att förhålla sig regelverket om säkerhetsskydd.

Respektive verksamhet som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska informera stadsledningskontorets säkerhetsskyddschef efter genomförd säkerhetsskyddsanalys.

Prövning om behov av ny säkerhetsskyddsanalys föreligger ska ske kontinuerligt inom alla verksamheter minst årligen och alltid vid större förändringar. Stadsledningskontorets säkerhetsskyddschef kan påtala behov av att ny säkerhetsskyddsanalys ska genomföras

Organisation

Det ska finnas en säkerhetsskyddschef inom varje förvaltning och bolag som omfattas av säkerhetsskydd. Denna roll ska motsvara rollen säkerhetsskyddschef som definieras i säkerhetsskyddslagen (2018:585) och ska vara direkt underställd verksamhetens högsta chef.

Det ska finnas resurser och kompetenser tillgängliga samt nödvändiga funktioner i den utsträckning som krävs för att säkra den säkerhetskänsliga verksamheten. Ansvaret ska vara tydligt definierat och kommunicerat till berörda.

Behörig att ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller delta i säkerhetskänslig verksamhet är endast den som genomgått en säkerhetsprövning innan informationsåtkomst eller deltagande. Personen ska vidare ha relevanta kunskaper om säkerhetsskydd och nödvändiga befogenheter samt förstå och kvittera kraven på sekretess och tystnadsplikt.

En och samma person kan inte arbeta med funktioner i den säkerhetskänsliga verksamheten som kan representera motstående intressen såsom att införa skyddsåtgärder och därefter kontrollera införandet.

Utveckling och samordning

Respektive verksamhetsutövare har ett ansvar att utveckla och samordna den egna säkerhetskänsliga verksamheten i linje med regelverket om säkerhetsskydd.

Stadsledningskontorets säkerhetsskyddschef ansvarar för att leda arbetet med att utveckla och samordna inriktning, ansvar och övergripande krav samt skapa samsyn gällande Göteborgs Stads säkerhetsskydd. Ansvaret utövas framförallt genom styrande och stödjande dokument samt samordningsmöten med berörda verksamheter i Göteborgs Stad.

Uppföljning och utvärdering

Respektive verksamhetsutövare ansvarar för att kontinuerligt identifiera brister och sårbarheter i säkerhetsskyddet och genomföra förbättringar. Ansvaret omfattar även att regelbundet kontrollera och följa upp att den säkerhetskänsliga verksamheten följer regelverket samt att utvärdera om säkerhetsskyddsåtgärderna ger avsedd effekt.

Respektive verksamhetsutövars säkerhetsskyddschef ska kontinuerligt informera stadsledningskontorets säkerhetsskyddschef om händelser av vikt samt om status efter genomförda utvärderingar gällande den egna säkerhetskänsliga verksamheten.

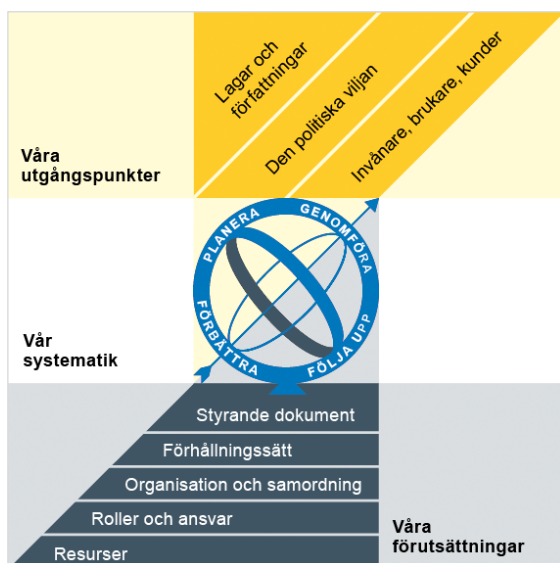
Stadsledningskontorets säkerhetsskyddschef ansvarar för att regelbundet följa upp och utvärdera säkerhetsskyddet i Göteborgs Stad.

Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd

Reglerande styrande dokument

Policy
► **Riktlinje**
Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsskydd

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Göteborgs stads nämnder
och styrelser

Diarienummer:
1019/22

**Datum och paragraf för
beslutet:**
[Text]

Dokumentsort:
Riktlinje

Giltighetstid:
Tillsvidare

Senast reviderad:
[Datum]

Dokumentansvarig:
Säkerhetsskyddschef

Bilagor:

Bilaga 1: Process för systematiskt säkerhetsskyddsarbete

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna riktlinje	4
Vem omfattas av riktlinjen	4
Bakgrund	4
Lagbestämmelser	4
Koppling till andra styrande dokument	4
Riktlinje	5
Ansvar	5
Styrelse	5
Nämnder	5
Övrigt	6
Roller	6
Verksamhetsutövarens högsta chef	6
Säkerhetsskyddschef	6
Förvaltningsdirektör	7
Säkerhetsskyddsansvarig	7
Samverkan	7
Hantering av säkerhetshotande händelser	8
Säkerhetsskyddsåtgärder	8
Bilaga 1	9
Process för säkerhetsskyddsanalys och uppföljning (förvaltningar)	9
Säkerhetsskyddsanalys och säkerhetsskyddsplan	9
Uppföljning	10

Inledning

Syftet med denna riktlinje

Denna riktlinje syftar till att skapa en gemensam inriktning och samsyn på Göteborgs Stads säkerhetsskydd genom att tydliggöra ansvar, mandat och övergripande krav.

Vem omfattas av riktlinjen

Denna riktlinje gäller tills vidare för de av Göteborgs Stads nämnder och styrelser som bedriver säkerhetskänslig verksamhet och/eller hanterar säkerhetsskyddsklassificerad information.

Delägda bolag där Göteborgs Stad är majoritetsägare är också skyldiga att förhålla sig till denna riktlinje.

Bakgrund

Säkerhetsskydd innebär i korthet förebyggande åtgärder för att skydda Sveriges säkerhet mot antagonistiska angrepp såsom spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott mot landets säkerhet. Med andra ord innebär det skydd av verksamheter som har bäring på Sveriges säkerhet alternativt säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som vid ett röjande kan skada Sveriges säkerhet.

Säkerhetsskyddet är en grundläggande förutsättning för att hantera antagonistiska hot mot Göteborgs Stads som har en påverkan på Sverige och Sveriges totalförsvar.

Den som till någon del bedriver säkerhetskänslig verksamhet (verksamhetsutövaren) ska utreda behovet av säkerhetsskydd i en säkerhetsskyddsanalys. Verksamhetsutövaren (den juridiska personen) är ansvarig för att vidta sådana åtgärder som lag, förordning och föreskrifter kräver.

Lagbestämmelser

Säkerhetsskyddslagen, säkerhetsskyddsförordningen, Säkerhetspolisens föreskrifter samt berörda tillsynsmyndigheters föreskrifter.

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna riktlinje
Säkerhetspolicy	Riktlinjen konkretiserar säkerhetspolicyn

Riktlinje

Ansvar

Styrelse

I Göteborgs Stads bolag utgör varje styrelse en egen verksamhetsutövare. Varje styrelse ansvarar för att bolaget genomför en säkerhetsskyddsanalys. Om det i säkerhetsskyddsanalysen framkommer att bolaget bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska bolaget förhålla sig till regelverket om säkerhetsskydd.

Nämnder

Göteborgs Stads nämnder utgör tillsammans en enda verksamhetsutövare under ledning av verksamhetsutövarens högsta chef (stadsdirektör).

Stadsdirektör ska säkerställa att det finns en säkerhetsskyddschef för Göteborgs Stads nämnder. Säkerhetsskyddschefen ansvarar för att:

- leda, samordna och följa upp säkerhetsskyddsarbetet i Göteborgs Stads nämnder
- ta fram/revidera stadenövergripande säkerhetsskyddsanalyser och säkerhetsskyddsplaner (enligt bilaga till denna handling)
- fastställa en stadengemensam befattningsanalys som inkluderar befattningar eller annat deltagande som är placerade i säkerhetsklass alternativt säkerhetsprövade utan placering i säkerhetsklass i stadens bolag och förvaltningar
- säkerställa att nämndernas säkerhetsskyddsarbete utvärderas och följs upp.

Berörda nämnder ansvarar för att:

- säkerställa att säkerhetsskyddsarbetet i den egna förvaltningen bedrivs i enlighet med lag, förordning, föreskrifter samt Göteborgs Stads styrande dokument
- säkerställa att förvaltningsspecifika säkerhetsskyddsanalyser och säkerhetsskyddsplaner tas fram och fastställs i enlighet med Göteborgs Stads process (bilaga)
- säkerställa att förvaltningsspecifika särskilda säkerhetsskyddsbedömningar tas fram och beslutas i enlighet med lag, förordning, föreskrifter och Göteborgs Stads styrande dokument (se samverkan nedan)
- säkerställa att de förvaltningsinterna säkerhetsskyddsåtgärder utvärderas och följs upp i enlighet med Göteborgs Stads process (bilaga 1)
- säkerställa att det finns tillräckliga resurser och kompetenser samt nödvändiga funktioner i den utsträckning som krävs för att säkra förvaltningens säkerhetskänsliga verksamhet och/eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

Nämnden ska därmed bedriva säkerhetsskyddsarbetet som om nämnden hade varit att anse som verksamhetsutövare enligt lagens mening oaktat att det yttersta ansvaret för arbetet ligger hos verksamhetsutövarens högsta chef (stadsdirektör).

Övrigt

Nämnder och styrelser ska följa av kommunstyrelsen beslutade styrande dokument gällande säkerhetsskydd. Kommunstyrelsens beslutanderätt kan delegeras till stadsdirektör och Göteborg Stads säkerhetsskyddschef.

Förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad ska informera Göteborgs Stads säkerhetsskyddschef:

- om de bedriver säkerhetskänslig verksamhet eller hanterar säkerhetsskyddsklassificerad information
- efter varje fastställd säkerhetsskyddsanalys samt efter genomförda uppföljningar av det egna säkerhetsskyddsarbetet (bilaga 1).

Roller

Göteborgs Stads säkerhetsskyddsorganisation består av följande roller:

Verksamhetsutövarens högsta chef

Det yttersta ansvaret för säkerhetsskyddet åligger den som är chef för verksamhetsutövaren.

Verksamhetsutövarens högsta chef fastställer verksamhetsutövarens säkerhetsskyddsanalys samt beslutar om ändring av anteckning, kopiering, medförande och förvaring av handlingar i säkerhetsskyddsklassen ”1. kvalificerat hemlig”.

I Göteborgs stads bolag är verkställande direktör för respektive bolag verksamhetsutövarens högsta chef.

Beträffande nämndorganisationen har lagstiftaren bedömt att den högsta tjänstepersonen i en kommun normalt torde vara att anse som verksamhetsutövarens chef när det gäller säkerhetsskyddsfrågor. Detta medför att i Göteborgs stads nämndorganisation är stadsdirektör ansvarig för det som ankommer på verksamhetsutövarens högsta chef enligt författningar kopplade till säkerhetsskydd.

Säkerhetsskyddschef

Säkerhetsskyddschef leder och samordnar säkerhetsskyddsarbetet samt kontrollerar att verksamheten bedrivs enligt säkerhetsskyddslagen, säkerhetsskyddsförordningen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Säkerhetsskyddschef fastställer säkerhetsskyddsplan.

Det ska finnas en säkerhetsskyddschef i de bolag som omfattas av säkerhetsskyddslagen. Denna roll ska motsvara rollen säkerhetsskyddschef som definieras i säkerhetsskyddslagen (2018:585) och ska i rollen vara direkt underställd verksamhetens högsta chef.

För Göteborgs Stads nämnder ska det finnas en gemensam säkerhetsskyddschef. Säkerhetsskyddschef ska vara placerad på stadsledningskontoret och är i rollen som säkerhetsskyddschef direkt underställd stadsdirektör.

Göteborgs Stads säkerhetsskyddschef ska säkerställa att säkerhetsskyddet är fullgott i samtliga nämnder. Det innebär att denne, vid behov, har bestämmanderätt gällande säkerhetsskyddsfrågor.

Förvaltningsdirektör

Förvaltningsdirektör har i uppdrag att tillgodose att förvaltningens säkerhetsskydd är fullgott. Förvaltningsdirektör fastställer förvaltningsspecifik säkerhetsskyddsanalys.

Säkerhetsskyddsansvarig

Säkerhetsskyddsansvariges uppdrag är att leda och samordna säkerhetsskyddsarbetet inom förvaltningen och sker i enlighet med tillämplig lagstiftning och nämndens ansvar enligt dess uppdrag. Det ska finnas en säkerhetsskyddsansvarig i de förvaltningar som omfattas av säkerhetsskydd. Säkerhetsskyddsansvarig fastställer den förvaltningsspecifika säkerhetsskyddsplanen.

Säkerhetsskyddsansvarig ska i denna roll vara direkt underställd förvaltningsdirektör.

Samverkan

Vid samverkan eller samarbete där en annan verksamhetsutövare får tillgång till säkerhetskänslig verksamhet (nivå C eller högre) eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter (konfidentiellt eller högre) ska Göteborgs Stads förvaltningar och bolag teckna säkerhetsskyddsavtal i enlighet med säkerhetsskyddslagen.

Vid samverkan eller samarbete där en annan verksamhetsutövare får tillgång till säkerhetskänslig verksamhet (nivå D) eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter (begränsat hemlig) ska säkerhetsskyddsöverenskommelser tecknas¹. Nämnder i Göteborgs Stad som avser inleda samarbete eller samverkan med andra nämnder där säkerhetsskyddsklassificerad information delas ska teckna en säkerhetsskyddsöverenskommelse.

Säkerhetsskyddsansvariga i Göteborgs Stads förvaltningar fastställer särskilda säkerhetsskyddsbedömningar samt tecknar säkerhetsskyddsavtal/säkerhetsskyddsöverenskommelser och kontrollerar efterlevnad av sådana avtal i de fall de enbart rör den egna nämndens verksamhet. Särskilda säkerhetsskyddsbedömningar och säkerhetsskyddsavtal/säkerhetsskyddsöverenskommelser som rör flera nämnders verksamhet fastställs, tecknas och kontrolleras av Göteborgs Stads säkerhetsskyddschef.

Säkerhetsskyddschefen ska utse vilka säkerhetsskyddansvariga i berörda förvaltningar som får fastställa förvaltningsspecifika särskilda säkerhetsskyddsbedömningar/lämplighetsprövningar samt teckna förvaltningsspecifika säkerhetsskyddsavtal i enlighet med 2 kap. 13§ i PMFS 2022:1.

Göteborgs Stads säkerhetsskyddschef ska informeras:

¹ Säkerhetsskyddsöverenskommelsen förtydligar de säkerhetsskyddsåtgärder som parterna förbinder sig att följa inom ramen för samverkan/samarbetet.

- vid fastställandet av förvaltningsspecifik särskild säkerhetsskyddsbedömning
- inför och vid tecknandet av förvaltningsspecifikt säkerhetsskyddsavtal eller säkerhetsskyddsöverenskommelser
- om förvaltningar avser påbörja samverkan eller samarbete som kräver samråd med tillsynsmyndighet.

Hantering av säkerhetshotande händelser

Göteborgs Stads förvaltningar och bolag ska meddela Göteborgs Stads säkerhetsskyddschef vid misstänkt säkerhetshotande händelser. Säkerhetshotande händelser definieras i enlighet med 2 kap. 4 § säkerhetsskyddsförordningen.

Göteborgs stads säkerhetsskyddschef ska informeras skyndsamt vid upptäckt händelse samt hållas informerad under hantering/utredning av händelsen. Förvaltningar ska även samråda med Göteborgs Stads säkerhetsskyddschef vid hantering, utredning, utvärdering och framtagande av åtgärder vid en säkerhetshotande händelse.

Förvaltningar och bolag ska ha rutiner för hantering av säkerhetshotande händelser i enlighet med lag, förordning och föreskrifter.

Förvaltningar och bolag ska ha interna styrande dokument för att rapportera, utreda och åtgärda händelser där verksamhetens säkerhetsskydd har brustit men säkerhetskänslig verksamhet inte blivit påverkad, säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ej blivit röjda eller ingen befarad inblandning av antagonist. Händelsen ska hanteras i syfte att identifiera sårbarheter i den egna verksamhetens säkerhetsskydd.

Säkerhetsskyddsåtgärder

Nämnder och styrelser ska säkerställa att tillräckliga säkerhetsskyddsåtgärder vidtagits avseende den egna verksamheten.

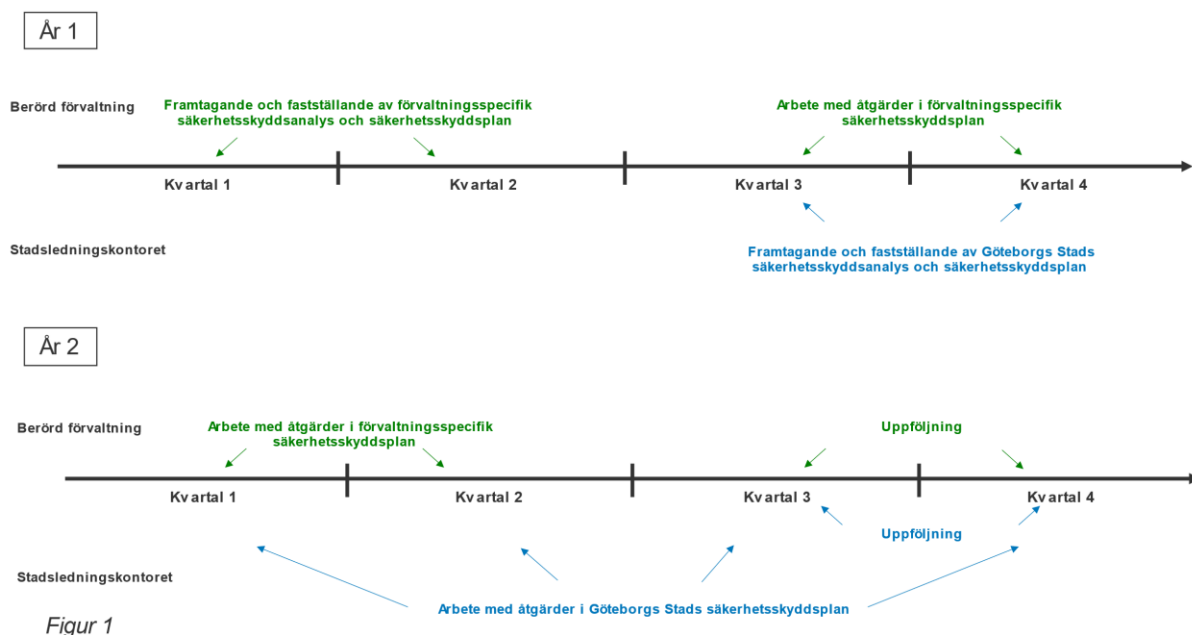
Beslut om säkerhetsskyddsåtgärder i förvaltningar som enbart rör nämndens egen verksamhet tas av säkerhetsskyddsansvariga om inget annat specificeras i underliggande styrande dokument.

Bilaga 1

Process för säkerhetsskyddsanalys och uppföljning (förvaltningar)

Denna process beskriver hur säkerhetsskyddsarbetet organiseras i Göteborgs Stads förvaltningar. Syftet med processen är att samordna förvaltningarnas arbete med förvaltningsspecifika säkerhetsskyddsanalyser/planer med Göteborgs Stads säkerhetsskyddschefs (hädanefter säkerhetsskyddschef) uppdrag att ta fram och revidera stadenövergripande säkerhetsskyddsanalyser/planer samt följa upp säkerhetsskyddsarbetet i förvaltningarna.

Processen (se figur 1 nedan) följer en tvåårs-cykel med fokus på arbete med säkerhetsskyddsanalyser under år ett och fokus på uppföljning under år två. Resultatet av uppföljningen blir därmed ett underlag för nästa cykels revidering av säkerhetsskyddsanalysen.

Säkerhetsskyddsanalys och säkerhetsskyddsplan

Nämnder ska säkerställa att:

- förvaltningsspecifika säkerhetsskyddsanalyser och säkerhetsskyddsplaner tas fram och fastställs i enlighet med Göteborgs Stads process
- att de förvaltningsinterna säkerhetsskyddsåtgärderna utvärderas och följs upp i enlighet med Göteborgs Stads process.

Förvaltningar ska ta fram/revidera förvaltningsspecifika säkerhetsskyddsanalyser och säkerhetsskyddsplaner under kvartal ett och två i första året av tvåårs-cykeln. När ny säkerhetsskyddsanalys/plan fastställs ska säkerhetsskyddschef informeras.

Säkerhetsskyddschef ska (med stöd av resurser från stadsledningskontoret) ta fram/revidera en stadenövergripande säkerhetsskyddsanalys och säkerhetsskyddsplan under kvartal tre och fyra i första året av tvåårs-cykeln.

Arbete med säkerhetsskyddsåtgärder Underlag till den stadenövergripande säkerhetsskyddsanalysen och planen ska samlas in genom platsbesök hos berörda förvaltningar.

Uppföljning

Arbete med de säkerhetsskyddsåtgärder som identifierats i säkerhetsskyddsplanen ska pågå kontinuerligt efter säkerhetsskyddsplanens fastställande. Säkerhetsskyddsåtgärder ska utvärderas och följas upp i uppföljningen som sker i kvartal tre och fyra i andra året av tvåårs-cykeln. Förvaltningar ska säkerställa att det förvaltningsinterna säkerhetsskyddsåtgärderna utvärderas och följs upp samt delta i säkerhetsskyddschefs uppföljning av deras verksamhet.

Uppföljningen ska resultera i en gemensam åtgärdsplan som ska beaktas i nästa cykels revidering av säkerhetsskyddsanalys/plan.